

VERSLAG van de discussiebijeenkomst cultuur statencommissie WZC van 25 januari 2006

Aanwezig: Corten (voorzitter), mw. Van der Graaf (PvdA), mw. Roling (D66), mw. Prevoo (CDA), mw. Van den Beuken (CDA), mw. Jonkhout (CDA), mw. Van Binsbergen (PvdA), Koppe (VVD), Nijsten (CDA), Seeverens (Limburgs Belang), Van Rijswijk (GroenLinks), Van Ballegooij (SP) en Schreurs (CDA).

Portefeuillehouder Cultuur: mw. Wolfs

Statengriffie: W. Timmermans, mw. M. Morina

1. Opening door de voorzitter

De **voorzitter** heet de aanwezigen welkom. Hij benadrukt het belang van deze discussiebijeenkomst en is blij met de grote opkomst van de diverse culturele instellingen. De portefeuillehouder Cultuur, mevrouw Wolfs, zal iets later komen. De agenda wordt onveranderd vastgesteld.

Doel van deze bijeenkomst is dat de instellingen zich positioneren in de cultuurplanperiode 2009-2012 en ingaan op de weg die naar die situatie zal leiden. De vragen zoals vermeld in de uitnodiging zijn de leidraad van deze bijeenkomst.

2. Professionele muziek

Presentatie door H. van den Elsen (conservatorium), J. Floore (Limburgs Symfonie Orkest) en M. van Kralingen (Opera Zuid)

De heer **Van den Elsen** schetst het toekomstbeeld van het conservatorium. Op dit moment draaien de drie instellingen voor een belangrijk deel met de bestaande budgetten hun programma of opleiding. Als de huidige situatie blijft, dan voorspelt hij voor de toekomst dat er een stop zal optreden in de ontwikkelingen. De afgelopen jaren is er een voortreffelijke samenwerking opgebouwd met de andere instellingen die tot synergie heeft geleid, zoals gezamenlijke producties. Deze situatie is echter voor een belangrijk deel afhankelijk van ad-hoc gelden en ad-hoc organisaties en het zou zeer spijtig zijn als deze vorm van samenwerking zou moeten worden stopgezet. Richting 2012 is het conservatorium van mening dat het structureel mogelijk zou moeten zijn om, naast het huidige werk, een Opera Zuid Jong en LSO Jong in het leven te roepen in samenwerking met het conservatorium. Zo is het mogelijk om vanuit de Jong Talent-gedachte meerdere, kleinere en innovatieve producties in deze regio te ontwikkelen, uit te brengen en te cultiveren. Bovendien zouden linken naar andere organisaties, zoals scholen, basisonderwijs en kunstfaculteiten kunnen leiden tot verbreding van het aanbod.

De heer **Floore** is van mening dat LSO samenwerking in regionaal perspectief zou moeten bekijken, maar wel tot een bepaalde grens, gezien de ervaringen met Aken. Deze verregaande samenwerking is destijds volledig mislukt. Bij een eventuele samenwerking moet er worden uitgegaan van de huidige structuur. Het is denkbaar en realistisch om bijvoorbeeld Belgisch Limburg erbij te betrekken, omdat daar nog geen symfonieorkest is.

Het LSO heeft de afgelopen jaren al verschillende innovatieve activiteiten van peuters tot senioren kunnen realiseren, evenals allerlei samenwerkingsvormen met de amateurwereld. De periode tot 2012 wordt echter met een zekere angst tegemoet gezien, omdat het LSO tegen een grens aanloopt. Het is

namelijk het enige symfonieorkest in Nederland dat niet beschikt over een concertzaal. Voor verdere ontwikkeling van het orkest is dit wel absoluut nodig. Bovendien is het LSO met 65 fte's van onacceptabel kleine omvang voor een symfonieorkest.

De wens van LSO voor 2012 is dan ook een concertzaal en tachtig musici op het podium.

De heer Floore is erg blij met de culturele infrastructuur, de huidige relaties en samenwerking, en benadrukt nogmaals het belang om alle partijen hierin te houden temidden van alle andere instellingen.

Ook mevrouw **Van Kralingen** is blij dat de muzikale instellingen in harmonie met elkaar functioneren, want zij hebben elkaar hard nodig. Het is belangrijk dat het Conservatorium beschikt over een goede operaopleiding, zodat deze leerlingen kunnen doorstromen naar Opera Zuid, die vervolgens als springplank kan fungeren voor een carrière in het buitenland. Hetzelfde geldt uiteraard voor LSO. Sinds twee jaar worden er opera's gebracht voor het volk. Dat wil zeggen: opera's van hoogstaande kwaliteit, maar laagdrempelig gebracht. Dit zijn educatieve projecten, die worden gehouden in het eigen huistheater in samenwerking met andere instellingen, zoals de toneelacademie, LSO en het conservatorium. Van de laatste productie is ook een professionele video gemaakt voor de mensen die niet in staat zijn geweest om te komen. Hopelijk kan deze productie binnenkort op tv worden vertoond. De plannen van Opera Zuid voor 2009-2012 zijn er met name op gericht om te proberen de opera toegankelijker te maken door middel van familievoorstellingen of voorstellingen die ook jonge mensen aanspreken. Bovendien is het de bedoeling dat de samenwerking met het conservatorium en het LSO wordt aangehouden en verder verdiept.

Voor 2007 staat weer een nieuw educatief project gepland. Inmiddels is er ook een huisensemble opgericht van Nederlandse zangers die twee jaar lang alle hoofdrollen zullen vervullen. Deze zangers worden per twee jaar "ververst"; zij kunnen op deze manier heel veel rolervaring opdoen, wat een basis voor hun verdere carrière kan zijn.

Mevrouw Van Kralingen hoopt ten slotte op iets meer geld voor iets meer kwaliteit, zoals een goede, ervaren dirigent. Zij staat open voor alle nieuwe vormen van samenwerking, voor bijvoorbeeld decors of kostuums, maar hoopt in ieder geval op voortzetting van de huidige, harmonieuze samenwerking.

Discussie

Het **CDA** (mevrouw Prevoo) bedankt de sprekers voor de heldere stand van zaken voor de middellange termijn, maar er was gevraagd om niet alleen in te gaan op artistieke prestaties en visie. Waarom zijn de begrippen "cultuur en economie" en "cultuur en toerisme" buiten beschouwing gelaten?

De heer Floore geeft aan te beschikken over een steeds groter netwerk van bedrijven waarmee intensieve relaties worden opgebouwd en waardoor LSO gestimuleerd wordt om nieuwe activiteiten op te zetten. Mogelijkheden op dat gebied worden volledig benut. Toerisme staat nog in de kinderschoenen, maar LSO is wel aan het zoeken naar producten die in de sfeer van toerisme kunnen worden aangeboden.

De heer Van den Elsen geeft aan dat er een gezamenlijk concept "creative art team academy" is ontwikkeld. Dit is een interfacultaire ontwikkeling, waarbij jonge kunstenaars die zich op het snijvlak van kunsten bevinden (minimaal drie verschillende kunsten), uit de context van hun huidige opleiding kunnen worden gehaald om innovatieve kunst te gaan maken. Hiervoor is een periode van vier jaar uitgetrokken en een subsidieaanvraag ingediend bij de provincie. Naar verwachting zal dit zeker leiden tot een link naar het concept van "creative city", waarbij innovatieve kunst specifiek voor deze regio wordt ontwikkeld. Hierdoor ontstaat synergie met jonge starters, het bedrijfsleven en de opleiding.

Op verzoek van mevrouw Van Kralingen (Opera Zuid) geeft mevrouw Prevoo (CDA) nog een korte toelichting op haar vraag. Het begrip “creatieve industrie” wordt op dit moment veel gebezigd en verschillend geïnterpreteerd. Zij vraagt zich af of instellingen zelf niet veel zakelijker en kiener hun eigen bedrijfsvoering zouden moeten doen, en zichzelf in de markt moeten zetten.

Mevrouw Van Kralingen (Opera Zuid) geeft aan dat bedrijven bij Opera Zuid kunnen aankloppen voor muzikale communicatie, bijvoorbeeld via een Masterclass. Op die manier komen mensen in aanraking met een andere manier van communiceren, namelijk die van muziek. Zo wordt saamhorigheid binnen het bedrijf gecreëerd. Het plan is om dit in het huistheater te gaan doen.

Het **Limburgs Belang** (de heer Seeverens) haalt het voorbeeld aan van André Rieu die in deze zomer vier voorstellingen heeft gegeven die de hele wereld zijn overgegaan; dit betekent een enorme promotie van Maastricht, Limburg en Nederland. Mevrouw Van Kralingen geeft aan dat Opera Zuid dit nu al in het klein doet, door alle kunstvormen bij elkaar te voegen.

De **SP** (de heer Van Ballegooij) vraagt of het huwelijk met bedrijfsleven en commercie wordt gezien als een “moetje” of als iets functioneel. Ook vraagt hij zich af of dit niet ten koste gaat van de artistieke vrijheid? En zijn jongeren niet moeilijk te bereiken voor opera?

De heer Van den Elsen (conservatorium) vertelt dat het conservatorium al diverse projecten heeft gedaan met basisscholen uit heel Limburg, dus het bereiken van jongeren is volgens hem geen probleem.

De heer Floore (LSO) heeft een behoorlijke lijst met zakenrelaties. Hij ziet het absoluut niet als een gedwongen huwelijk; het is juist prettig dat daardoor extra geld is voor duurdere dirigenten of solisten. Bovendien vind je daardoor ander, nieuw publiek. Daarom stoppen zij er ook veel energie in.

Mevrouw Van Kralingen (Opera Zuid) merkt op dat binnen Opera Zuid nu alle neuzen dezelfde kant op staan en dat er een duidelijk beeld is van wat zij wil. Juist door andere locaties te gebruiken, zoals het Vrijthof, kunnen zij laten zien dat opera helemaal niet tuttig en ouderwets is, maar van alle tijden.

Op dit moment komt op tv het programma “De zingende zaak”. Dit programma laat zien dat muziek smedend is, mensen een band krijgen en iets gemeenschappelijks krijgen, en dat muziek dus een uitermate geschikt middel is voor de medewerkers van een bedrijf.

3. Festivals (bijgevoegd)

Presentatie door L. Benders (Huis voor de Kunsten), F. Dejong (Musica Sacra), A. Limburg (Huis voor de Kunsten), H. Reumkens (WMC), J. Schiffelers (WMC) en R. Malherbe (Cultura Nova)

De heer **De Jong** spreekt namens de gezamenlijke festivals als hij zegt dat zij resoluut hebben gekozen voor samenwerking en bundeling van hun krachten. Want alleen zo is het mogelijk om het visioen voor 2012 te realiseren: Limburg als festivalprovincie van nationale en internationale allure en appeal, waar het beleven van cultuur een totaalproduct is van kwaliteit, ontmoeting, ontspanning, verdieping en vermaak, in de context van een oorspronkelijk en waarachtig vakantiegevoel. Daartoe zullen de festivals zich verder moeten profileren, dat willen zeggen, zich meer specialistisch opstellen. Bovendien zullen zij zich meer moeten gaan richten op jong, afstuderend talent. In deze context betekent “jong” niet noodzakelijk “jongere”.

De heer Dejong pleit dan ook voor het gezamenlijk optrekken van toerisme, bedrijfsleven, cultuur en economie, evenals als van overheid, culturele instellingen en ondernemers. Ieder heeft een inbreng van zijn specialisme.

De heer **Reumkens** geeft aan over de relatie cultuur en economie aan dat de festivals met name groeperingen zijn die erg sterk trekken aan het bedrijfsleven. Te denken is aan sponsoring. Hij is van mening dat het noodzakelijk is dat Limburg zich ervan bewust wordt dat festivals en cultuur veel meer het distinctieve vermogen van Limburg zouden mogen en kunnen zijn. In Amerika gaat zo iets veel gemakkelijker. Extra musici voor een orkest worden daar door een bedrijf gekocht. Dat is hier nu nog ondenkbaar. Toch is er met name aan de Duitse kant een enorm potentieel aan publiek en wellicht ook aan bedrijven. Maar verschillende landen hebben een verschillende blik en opvatting over wie wat zou moeten betalen.

Wat het educatieve aspect van de festivals betreft, zijn sommige daar uiterst geschikt voor, andere minder. De heer Reumkens wijst er echter op dat vooral de intrinsieke educatieve waarde die diverse kunstdrukkingen hebben, niet onderschat moet worden. Het onderscheidend vermogen is en blijft de cultuur. Festivals moeten zichzelf kwalitatief blijven ontwikkelen. En we moeten ervoor zorgen dat onze festivals heel apart zijn, zodat Limburg in 2012 daarmee in de picture wordt gezet.

Discussie

Het **CDA** (de heer Nijsten) vraagt om het vakantiegevoel, dat de heer De Jong beschrijft, te concretiseren.

De heer De Jong spreekt nu alleen voor Musica Sacra en geeft aan dat het festival enkel kan bestaan als het zich nationaal kan profileren. Kan het festival dat niet, dan verdwijnt de rijkssubsidie en dus het festival.

De heer Reumkens vult aan dat het gaat om kwaliteit. De festivals zullen goede kwaliteit moeten blijven leveren en zichzelf moeten blijven bewijzen. In feite zijn deze festivals een demonstratie van wat er al is in de provincie. Het geheel aan festivals is als een patchworkdeken en zij bedienen daarmee een breed publiek, zowel in leeftijd als in regionale of nationale spreiding. De festivals kunnen zo daadwerkelijk iets betekenen voor de provincie, professionele instellingen en amateurs; zij zien dat ook als hun taak.

Het **Limburgs Belang** (de heer Seeverens) vraagt in hoeverre kwaliteit synoniem is met exclusief of elitair? En in hoeverre moet je de exclusiviteit die de organisatoren bepalen, op het bordje leggen van de overheid en dus de belastingbetaler?

Volgens de heer De Jong is dit een steeds terugkerende vraag. Vanuit het ministerie is het een verplichting om een standaard aan te houden die internationaal concurrerend is. KRO Radio 4 is coproductent om alle concerten op te nemen en uit te zenden. Dat betekent een smetteloze uitvoering. Daar wil Radio 4 niet van af, maar hij probeert wel om op andere vlakken van muziek eenzelfde standaard van kwaliteit te hanteren.

De heer De Jong geeft het volgende statement: Als je laagdrempelige muziek wilt voor mensen die nog niet zoveel luisterervaring hebben, kun je naar een ander festival gaan. Juist de diversiteit en eigen identiteit van de verschillende festivals geven een totaalpallet voor Limburg.

De heer Seeverens vindt dit met name vanuit subsidieperspectief erg interessant en wil hier op een later moment graag verder over discussiëren.

4. Beeldende Kunst, Vormgeving en Architectuur (bijgevoegd)

Presentatie door K. Brams (Jan van Eyck Academie), R. van der Lugt (NAI), H. Dragstra (Bonniefantemuseum), S. Huijts (Museum Het Domein Sittard), A. van Grevenstein (Bonniefantemuseum), P. Fransman (Academie voor Beeldende Kunst) en Academie voor Bouwkunst

De heer **Fransman** (Academie voor Beeldende Kunst) vindt het positief dat diverse kunstinstellingen zijn uitgenodigd voor een dialoog met de provincie over de toekomst van kunst en cultuur in Limburg. Wel benadrukt hij de wenselijkheid om bij de verdere uitwerking van de toekomstvisie álle relevante instituten te betrekken, omdat het werkveld zeer breed is.

Infrastructuur

Het veld heeft altijd aangegeven dat de basisinfrastructuur, opleidings- en onderzoeksinstituten, kunstcentra en musea in Limburg in principe goed zijn uitgebouwd, met uitzondering van de expositieruimten en ateliervoorzieningen voor jonge professionals.

Dat betekent niet automatisch dat de basisinfrastructuur ook goed functioneert. Deze mist aansluiting met het publiek, zowel binnen als buiten Limburg, en met de vakwereld van buiten de provincie.

Het doel voor 2012 zou dan ook moeten zijn dat de kunstinstellingen beter zijn ingebed in het Limburgse landschap, dat er een kritisch en geïnformeerd publiek is geformeerd, en dat er meer en betere aansluiting is gevonden met het publiek en de vakwereld van buiten de provincie.

Verder zal moeten worden ingezet op de intellectuele ontwikkeling van jeugd, omdat anders een achterstand ontstaat die niet meer in te halen is.

Geografie

Limburg ligt tussen Belgische Limburg, Luik en het gebied rond Aken, waarbij Luik het grootste stedelijke gebied vormt. Door de ontwikkeling van het beleid regionaal te toetsen, kan worden vastgesteld dat Nederlands Limburg op het gebied van beeldende kunst zeer sterk staat ten opzichte van aanpalende gebieden. Het onderscheidende vermogen moet echter nog worden versterkt door de nadrukkelijke kwalitatieve en inhoudelijke keuzen.

De publieke en private mobiliteit kan aanzienlijk beter worden uitgebouwd, met name tussen de regionale deelgebieden. Binnen de provincie heeft Maastricht de grootste aantrekkingskracht. Voor de andere, kleinere steden pleit de heer Fransman voor meer geografische concentratie van de beeldende kunstvormen. Dit vergemakkelijkt ook de samenwerking tussen instellingen, disciplines en professionals op het gebied van onderzoek, productie en promotie.

Kunst en cultuur zijn een economische factor van formaat die toerisme aanzwengelen.

De heer Fransman is van mening dat wanneer de beeldende kunst onderdeel is van het toeristische pakket, zij ook moet profiteren van de inkomsten op dit gebied, bijvoorbeeld uit de toeristenbelasting.

In 2012 zou een partnership tussen bedrijfsleven en kunstinstellingen moeten bestaan die een meerwaarde voor beide partijen geeft. Dan is er echter nog wel veel werk te verzetten. De kunstinstellingen willen hier graag aan meewerken. Daartoe zullen zij zelfbewuster moeten optreden, maar ook als volwaardige partners worden beschouwd.

Beleidsontwikkeling

Uitgangspunt voor een langetermijnvisie is geen versnipperd, maar een geïntegreerd landschap.

Samenwerking, gericht op synergie, kost veel extra tijd en aandacht en dus financiële middelen.

Geïntegreerd beleid veronderstelt ook samenwerking tussen de diverse overheden, zoals gemeente en provincie en tussen gemeenten onderling. Die samenwerking kan worden verbeterd.

De wensen van het veld en de belangen van de overheid moeten op elkaar betrokken worden. De overheid zou moeten investeren in gedegen, inhoudelijke expertise en kan bovendien een voorbeeldfunctie vervullen op het gebied van samenwerking en synergie, maar in het bijzonder ook op het gebied van goed opdrachtgeverschap.

Ook de heer Huijts (Museum Het Domein Sittard) waardeert het initiatief van de Statencommissie voor deze bijeenkomst, maar wil de heer Fransman graag aanvullen. Hij begint met een uitgebreide sectoranalyse en stelt zichzelf een aantal vragen.

Op het institutionele vlak is de infrastructuur inderdaad redelijk aan de maat, maar zij hebben, helaas, geen signalerende functie. Veranderingen in kunst en cultuur zijn onlosmakelijk verbonden met de grote maatschappelijke thema's van dit moment, zoals economisering, technologisering, globalisering en individualisering. Bovendien heeft Limburg nog zijn eigen specifieke eigenaardigheden, zoals het probleem van de ontgroening en vergrijzing. De heer Huijts pleit ervoor om deze thema's niet te vertalen

in instrumenteel getint kunst- en cultuurbeleid, maar de sector voldoende ruimte te laten voor zelfregulerende systemen.

Ook zijn kunstenaars en vormgevers de laatste jaren steeds meer disciplineoverschrijdend actief. Het veld behelst volgens de heer Huijts in vogelvlucht het volgende.

Opleiding: Hoe wordt het potentieel van de Kunstacademie door de stad en provincie aangesproken?

Ontwikkeling, onderzoek, reflectie en experiment: Er is nauwelijks een traditie op het gebied van debat en discussie.

Productie: Er is een structureel tekort aan ateliervoorzieningen, niet alleen voor beeldende kunstenaars, maar in het algemeen voor mensen in creatieve beroepen die visuele cultuur produceren.

Behoud en beheer: De vraag wat en hoe een en ander behouden en beheerd moet worden, blijft veelal onzichtbaar.

Presentatie: Er zijn diverse kunstenaarsinitiatieven, die in het algemeen een gemarginaliseerd bestaan leiden. Is dit een kwestie van onderbudgettering? En wat betekent een tussenpositie vandaag de dag?

Educatie: Wiens taak is dit en welke vormen kan educatie aannemen?

Distributie: De kunsthandel op het gebied van beeldende kunst is ronduit slecht ontwikkeld.

Promotie: Er worden veel te weinig kansen benut om uitzonderlijk talent uit onze eigen omgeving te promoten.

Voor de toekomst heeft de heer Huijts de volgende dromen.

Het belang van kunst en creativiteit in relatie tot economie wordt onderkend; op dat belang wordt actief ingezet. Er ontstaat een kunst-en cultuurinfrastructuur met breedte, diepte en hoogte. Daarnaast is er een organisch samenwerkingsverband van professionals op het gebied van beeldende kunst en meer aandacht voor de kwaliteit van het bestuur van culturele organisaties. Ten slotte droomt de heer Huijts over een bloeiend cultureel leven, met voldoende ruimte voor discussie en debat.

Discussie

Het **CDA** (de heer Nijsten) vraagt zich af waarom het organische samenwerkingsverband nu niet mogelijk

is. De heer Huijts antwoordt dat samenwerking zeker mogelijk is en ook bestaat, maar de aard van

samenwerken kan anders en beter. Te denken is aan de digitale snelweg. De heer Huijts voegt eraan toe

dat het al een prestatie is dat de instituten op deze manier hebben samengewerkt, aangezien de sector

er historisch gezien een is van individuen.

Op de vraag van de heer Nijsten wat de rol van de provincie hierin zou moeten zijn, antwoordt de heer Brams (Jan van Eyck Academie) dat de instituten eerst zelf hebben gekeken naar de bestaande problemen in de sector, maar dat de provincie als subsidiërende en faciliterende instantie eraan kan bijdragen om de problemen op te lossen en de toekomstvisies van de grond te krijgen.

Het **Limburgs Belang** (de heer Seeverens) merkt op dat creativiteit en kunst individualistische activiteiten zijn, terwijl de overheid juist regels maakt die voor iedereen gelden. Wel is het hem duidelijk dat de overheid grote terughoudendheid moet betrachten, in ieder geval met de inhoud, en eerder voorwaardenscheppend zou moeten zijn. Maar het is hem niet helemaal duidelijk waar de aansluiting ligt.

De heer Van Grevenstein (Bonniefantemuseum) ziet de rol van de overheid vooral als randvoorwaardenscheppend en benadrukt het belang van het tegengaan van versnippering van instellingen, doelstellingen en disciplines.

De heer Fransman ziet een zeer belangrijke rol voor de overheid in het onderwijs en de cultuureducatie, om te beginnen in het basisonderwijs.

De **PvdA** (mevrouw Van der Graaf) vraagt om een toelichting op de ruimte die de beeldende-kunstsector vraagt om zelf te kunnen en mogen reageren op maatschappelijke ontwikkelingen. De heer Huijts geeft aan dat de overheid met het veld naar de genoemde parameters (opleiding, productie, onderzoek et cetera) zou moeten kijken of daar voldoende gebeurt. De overheid zal ruimte moeten scheppen om innovatie mogelijk te maken, en zich niet in detail moeten bemoeien met de uitvoering, maar wel de voorwaarden scheppen waaronder dit kan.

D66 (mevrouw Roling) vraagt om een toelichting op de visie dat een ontmoeting tussen de wijk en de wereld tot stand kan worden gebracht door middel van kunst. De heer Huijts antwoordt dat het van eminent belang is dat een cultuurinstelling intens lokaal en intens bezig is met wat er in de wereld aan de hand is. Uit eigen ervaring weet hij dat een combinatie van deze bijdraagt aan het culturele leven.

De heer Brams wil een alarmbel laten klinken en vraagt zich af of het gebrek aan aansluiting met de rest van Nederland geen imago probleem van Limburg zou kunnen zijn. De heer Huijts verschilt hierover van mening omdat dit niet alleen voor Limburg een probleem is.

GroenLinks (de heer Van Rijswijk) vraagt zich af wat de eigen rol van de diverse instellingen is om ervoor te zorgen dat er in 2012 vrijer beleid is, minder regels, misschien minder instituties. De heer Brams pleit voor meer middelen en het vergroten van de vrije ruimte, niet noodzakelijkerwijs vanuit de provincie, maar ook vanuit het bedrijfsleven en het toerisme. De heer Van Grevenstein voegt eraan toe dat de instellingen met het, relatief kleine, bedrag dat zij krijgen aan vrije beleidsruimte, heel veel doen. Bovendien doen de instellingen hun best om de overheid nieuwsgierig te houden opdat zij ook trots kan zijn op deze instellingen.

5. Professionele Kunst (bijgevoegd)

Presentatie door S. Wetzels (Het Laagland), S. Andringa (Het Laagland), B. van Eck (Het Vervolg), H. Trentelman (Het Vervolg), K. van Leeuwen (Het Huis van Bourgondië), M. Verhoef (Het Huis van Bourgondië) en L. Swinkels (toneelacademie)

Mevrouw **Van Eck** (Het Vervolg) presenteert de verschillende organisaties en de gezamenlijke artistieke visie voor 2012, te weten de culturele infrastructuur (behoud en versterking van de bestaande instelling en haar kerntaak) en uitbreiding van speelplekken in Limburg voor betere spreiding van het toneelaanbod, bijvoorbeeld door een stimuleringsregeling en door talenten in de provincie te laten ontwikkelen door jonge makers. Door versterking en betere benutting van de capaciteiten van de huidige instellingen worden vanzelf de doelen op het gebied van cultuur en economie en cultuur en toerisme bereikt, omdat de slagkracht veel groter is. Op het gebied van economie is al het een en ander gerealiseerd, maar er zijn zeker nog meer mogelijkheden. Ook op het gebied van toerisme is in samenwerking met de VVV al wat gerealiseerd. Mocht de overheid toerisme wel als kerntaak van professionele kunst zien, dan is dat met extra marketingbudget zeker mogelijk.

Het cluster professionele kunst ziet het als gezamenlijke, sociaal-maatschappelijke verantwoordelijkheid om zich bezig te houden met jong talent. Op dit moment ontbreekt het echter aan capaciteit en budget om zich hier meer mee bezig te houden dan nu het geval is. Educatie staat hoog in het vaandel en hier wordt actief aan gewerkt.

In het kader van euregionale samenwerking zijn reeds ruimschoots samenwerkingsverbanden met Belgisch-Limburg aanwezig.

Het cluster ziet het als missie voor 2012 om prachtige voorstellingen te maken door de hele provincie en om studenten op te leiden tot jonge makers die hun talent overal in de provincie kunnen ontwikkelen, en later hun eigen weg vinden binnen de verbeterde Limburgse culturele infrastructuur.

Discussie

De **PvdA** (mevrouw Van Binsbergen) vraagt zich af hoeveel afgestudeerden graag werk zouden willen hebben in de provincie Limburg. De heer Trentelman (Het Vervolg) merkt op dat vorig seizoen negentien van de tachtig medewerkers pas afgestudeerden waren. Mevrouw Van Binsbergen vraagt zich echter af hoeveel afgestudeerden er daadwerkelijk op zoek waren naar een baan in Limburg. De heer Verhoef (Het Huis van Bourgondië) merkt op dat dit natuurlijk alles te maken heeft met werkgelegenheid. Op dit moment kunnen de afgestudeerden niet rondkomen van hun project bij Het Vervolg of Het Huis van Bourgondië alleen en gaan dus andere dingen ernaast doen. Daarom vragen deze instellingen om uitbreiding, zodat zij deze jonge talenten wel vast kunnen houden.

Het **CDA** (de heer Nijsten) vraagt in hoeverre de huidige missie (2006) zich onderscheidt van de missie voor 2012. Mevrouw Van Leeuwen (Het Huis van Bourgondië) antwoordt dat er wensen én mogelijkheden zijn om zichtbaarder te worden in de hele provincie (te denken is ook aan gemeenschapshuizen die meer worden toegerust), zodat theater en cultuur maximaal gaan leven bij het publiek.

Verder vraagt de heer Nijsten zich af of er nog samenwerkingsverbanden tussen de diverse organisaties te verwachten zijn. Mevrouw Andringa (Het Laagland) antwoordt dat er al samenwerkingsverbanden zijn. En als Het Laagland zijn opdracht naar jeugd en jongeren mag verbreden, geeft dat meer samenwerkingsmogelijkheden met andere instellingen en zijn er andersoortige projecten mogelijk. Wel is het belangrijk om versnippering te voorkomen om zodoende direct te kunnen investeren in mensen (jonge talenten).

6. Cultuurgeschiedenis (bijgevoegd)

Presentatie door J. Gubbels (Industrion), R. Hoppenbrouwers (Stichting Atelier Limburg), J. Schatorjé (Limburgs Museum), W. Huppertz (Limburgs Museum), Knotter (Sociaal Historisch Centrum Limburg) en Henrar (LGOG)

De heer **Schatorjé** (Limburgs Museum) stelt alle organisaties uitgebreid voor: LGOG, SHCL, SRAL, Industrion en Limburgs Museum. Kenmerkend voor deze branche is de ongelijksoortigheid, de regionale spreiding over de provincie en de gezamenlijke banden (goed netwerk en gezamenlijke projecten). Het maatschappelijk belang van dit cluster is het beheer van cultureel erfgoed, de identiteit, zowel materieel als immaterieel, financiële en economische waarde. Voor senioren is geschiedenis belangrijk om meerdere redenen.

Cultuurgeschiedenis is zonder enige twijfel van groot belang voor de toeristische aantrekkelijkheid van de regio. In dat kader wordt al veel samengewerkt, niet alleen met eigen, maar ook met brancheoverschrijdende organisaties, zoals bedrijven, welzijn en onderwijs. Het cluster cultuurgeschiedenis richt zich vooral actief met jongeren op het gebied van educatie, maar vergeet vooral niet de groeiende vraag en interesse bij de senioren. Wat regionale samenwerking betreft meldt de heer Schatorjé dat historici al jarenlang consequent bezig zijn met succesvolle grensoverschrijdende activiteiten in Rijnland, Aken, Vlaanderen en Wallonië. Alle instellingen hebben meerdere projecten en partners.

Historici kunnen zich niet richten op één doelgroep, maar moeten beleid maken voor jongeren, senioren, verblijfrecreanten, nieuwe Limburgers en internationale burens.

Tot slot gaat de heer Schatorjé in op de visie voor de middellange termijn (2012). Deze presentatie wordt verzorgd door professionele instellingen, maar hieronder gaat een berg schuil aan enorm veel kleinere organisaties die gedragen worden door duizenden liefhebbers. Dit veld heeft behoefte aan meer begeleiding en sturing. Ook proberen zij versnippering tegen te gaan door bundeling van krachten waar mogelijk. Daarnaast lopen er al enkele digitale samenwerkingsprojecten. Er blijft een groeiende vraag naar en behoefte aan geschiedenis. Er zijn meer internationale projecten mogelijk. De nieuwe Limburgers, die ook geschiedenis hebben, moeten ook niet vergeten worden. Het cluster wil graag meedenken over een gezamenlijke strategie.

Discussie

De **PvdA** (Mevrouw Van der Graaf) bevestigt dat jongeren behoefte hebben aan geschiedenis. Hoe zou dit kunnen worden aangepakt? De heer Schatorjé antwoordt dat de musea dit reeds voor hun rekening nemen. Bovendien blijven ze onderwijsmateriaal verbeteren en tentoonstellingen vernieuwen. Ook blijven ze zich richten op andere doelgroepen dan basis- en voortgezet onderwijs, omdat die ook een vraag hebben naar onderwijs. De heer Gubbels (Industrion) vult aan dat zij cultureel erfgoed gebruiken om de lijn door te trekken naar heden en toekomst en dan met name geënt op techniek.

De heer Henrar (LGOG) voegt eraan toe zij het boek van Jos Venner hebben uitgegeven over de geschiedenis van Limburg. Dat boek wordt op middelbare scholen veel gebruikt, maar hij heeft bijvoorbeeld ook eens les gegeven over de geschiedenis van dak en thuislozen.

De heer Knotter (SHCL) vraagt aandacht voor de mogelijkheid van digitalisering. De internet-mogelijkheden moeten verder uitgewerkt en uitgebreid worden om de jeugd te kunnen bereiken.

De heer Hoppenbrouwers (Restauratie Atelier Limburg) geeft aan dat niet alle instellingen zich voornamelijk op educatie richten. Bovendien gaat het ten koste van het bestaande budget. Om die reden vraagt hij de overheid om na te denken over de balans.

Het **Limburgs Belang** (de heer Seeverens) vraagt zich af waarom de bezoekersaantallen bij alle musea teruglopen, behalve bij Industrion. De heer Gubbels antwoordt dat techniek op dit moment veel aandacht krijgt, vooral van jongeren. Bovendien heeft Industrion zich, in tegenstelling tot de meeste andere musea, ingezet op twee sporen, te weten wisselexposities op het gebied van techniek en euregionale samenwerking. De heer Schatorjé (Limburgs Museum) voegt eraan toe dat het museum toch een heel goed jaar heeft gehad, hoewel er minder bezoekers zijn geweest. Er zijn beduidend meer scholieren geweest, vooral ook op de internetsite, en er zijn projecten gedaan waarvan bekend was dat de bezoekersaantallen zouden tegenvallen, maar waarvoor de stichting zich maatschappelijk verantwoordelijk voelde om ook daar aandacht aan te schenken. Bovendien zijn er in heel veel gemeentehuizen tentoonstellingen gemaakt door het Limburgs Museum.

Het **CDA** (de heer Nijsten) vraagt wat er precies wordt bedoeld met de termijn “zwak-georganiseerd veld”. De heer Henrar (LGOG) legt uit dat met name de lokale heemkundeverenigingen en administratieve ondersteuning worden bedoeld. LGOG probeert het wel verder gestalte te geven, maar er is te weinig mankracht. In samenwerking met de andere instellingen staat een Limburgs historisch consultant, die de regio in zou kunnen gaan, hoog op het verlanglijstje.

GroenLinks (de heer van Rijswijk) vraagt wanneer het cluster cultuurgeschiedenis opnieuw bij elkaar komt. De heer Schatorjé antwoordt dat er geen structureel overleg is tussen de diverse historische instellingen, zoals met de drie provinciale musea wel het geval is. Als het beleid zich verder op deze wijze ontwikkelt, zal het wel nodig zijn om vaker bij elkaar te komen. De heer Van Rijswijk voegt eraan toe dat deze vraag voor alle clusters geldt en hij verwacht dat door de kruisbestuiving nog veel meer goede dingen naar boven zullen komen.

De heer Henrar (LGOG) merkt op dat het cluster cultuurgeschiedenis erg versnipperd en zeer uitgebreid is, maar hij stelt ook vast dat hij als archivaris nog nooit met de provincie van gedachten heeft gewisseld over wat er in de archieven speelt.

Het **CDA** (de heer Nijsten) wil graag een meer uitgewerkt visiedocument van de diverse clusters dat de commissie als inputdocument kan gebruiken. Zo kan er een ijkmoment worden uitgekozen om opnieuw bij elkaar te komen.

Het **Limburgs Belang** (de heer Seeverens) is blij met de inhoudelijkheid van de verhalen van vanavond en op veel punten zijn zijn ogen geopend. Hij heeft groot respect voor de zelfreflectie van de diverse culturele instellingen.

De **SP** (de heer Van Ballegooij) geeft de tip dat er nog meer multidisciplinaire samenwerking mogelijk is, nu de vakken maatschappijleer, aardrijkskunde en geschiedenis worden samengevoegd tot een vak.

12. Rondvraag en sluiting

De **voorzitter** constateert dat vanavond geen eindpunt is, maar een begin van een discussie over de toekomst van de culturele infrastructuur, met name op middellange termijn. Er is ook nog veel te doen, niet alleen voor de instellingen, maar ook voor de commissie en de Provinciale Staten. De resultaten van deze avond en het vervolgtraject zullen in de commissie worden besproken.

De heer **Dejong** (Musica Sacra) stelt voor om het cluster festivals te presenteren, niet als gezamenlijke visie, maar als individuele organisatie om een beeld te krijgen van de bestaande situatie en het uitgangspunt.

Nadat de vertegenwoordigers van de culturele instellingen zijn bedankt voor hun inbreng, sluit de voorzitter de bijeenkomst.